

Çocuklar ?çin Mizah Tarzlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar ?çin Mizah Tarzlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18903>

Özet

Çocuklar için Mizah Tarzları Ölçeği (ÇMTÖ), orijinal Mizah Tarzları Ölçeği'nin (Humor Styles Questionnaire - HSQ) çocuk formunun Türk kültürüne psikometrik adaptasyonunu temsil etmektedir. Bu ölçek, bireylerin mizahı kendilerine ve başkalarına karşı kullandıkları dört temel boyutu ölçmeyi amaçlar: Birlikte Olma (Affiliative), Kendini Geliştirme (Self-Enhancing), Saldırgan (Aggressive) ve Kendini Küçümseme (Self-Defeating) mizah tarzları. Gazanfer Anlı tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen bu çalışmada, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerliliğini ve güvenilirliğini inceleyerek, Türkiye'deki çocuk ve ergen popülasyonunda mizah tarzlarının bilimsel olarak değerlendirilmesi için sağlam bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Mizah Tarzları Ölçeği, Çocuk Mizahı, Humor Styles Questionnaire, Uyarılma, Psikometrik Özellikler, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Gazanfer ANLI

Amaç

Ölçeğin temel amacı, çocuk ve ergen popülasyonunda mizahın işlevsel (uyumlu) ve işlevsel olmayan (uyumsuz) yönlerini değerlendirmektir. Orijinal Mizah Tarzları Ölçeği'nin teorik çerçevesini koruyarak, çocukların mizahı sosyal etkileşimlerde ve kişisel başarıya ulaşma stratejisi olarak nasıl kullandıklarını belirlemeye odaklanmıştır. Bu adaptasyon, özellikle Türk kültüründeki okul çağındaki çocukların mizah stillerini ölçme ihtiyacına cevap vermektedir.

ÇMTÖ, psikolojik iyi oluş, öz saygı, saldırganlık ve sosyal ilişkiler gibi önemli gelişimsel değişkenlerle mizah tarzları arasındaki korelasyonların araştırılması için sağlam bir araç sağlar. Böylece, mizahın çocukların sosyal ve duygusal gelişimi üzerindeki etkilerinin incelenmesine bilimsel katkı sağlamaya amaçlar.

Yapı

Çocuklar için Mizah Tarzları Ölçeği, mizahı iki ana eksen (yön ve işlev) ve dört alt boyutta yapılandırır. Ölçek, mizahın benliğe karşı başkalarına yöneltilme biçimine ve bu mizahın uyumlu (adaptif) veya uyumsuz (maladaptif) sonuçlar doğurmasına göre ayrım yapar.

Uyumlu Mizah Tarzları (Adaptive Humor Styles):

Birlikte Olma Mizahı (Affiliative Humor): Başkalarıyla baş kurmak, ilişkileri güçlendirmek ve pozitif sosyal etkileşim sağlamak amacıyla kullanılan iyi huylu mizah.

Kendini Geliştirme Mizahı (Self-Enhancing Humor): Zorluklarla başa çıkmak, stresi azaltmak ve olumlu bir bakış açısı sürdürmek için kişinin kendine yönelik kullandığı uyumlu mizah.

Uyumsuz Mizah Tarzları (Maladaptive Humor Styles):

Saldırgan Mizah (Aggressive Humor): Başkalarıyla eleştirmek, alay etmek veya küçük düşürmek amacıyla kullanılan, genellikle sosyal olarak zarar verici mizah.

Kendini Küçümseme Mizahı (Self-Defeating Humor): Kişinin kendine yönelik alaycı veya kendini aşağılayıcı tarzda mizahı kullanarak başkalarıyla kabulünü kazanmaya çalıştığı veya duygusal sıkıntıyı gizlediği uyumsuz mizah.

Geçerlik

Çocuklar için Mizah Tarzları Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çalışmaları, ölçeğin amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü belirlemek üzere gerçekleştirilmiştir. Anıl (2019) çalışmasında, yapı geçerliliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin orijinal teorik yapısını destekleyen dört faktörlü bir modelin Türk örnekleminde de iyi uyum gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlara yüklendiğini kanıtlamaktadır.

Ek olarak, ölçeğin diğer psikolojik yapılarla ilişkisi (yakınsak ve ayrılan geçerlik) incelenmiştir. Uyumlu mizah tarzları (Birlikte Olma ve Kendini Geliştirme) genellikle pozitif sonuçlarla (örneğin, yüksek öz saygı) ilişkili olduğu, uyumsuz mizah tarzları ise (Saldırgan ve Kendini Küçümseme) negatif sonuçlarla (örneğin, içe dönük problemler) ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgular, ÇMTÖ'nün teorik olarak beklenen geçerlik kriterlerini karşıladığını göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, iç tutarlılık (içsel güvenirlilik) yöntemleri kullanılarak raporlanmıştır. Anıl (2019) araştırmasında, her bir alt ölçek için ayrı ayrı Cronbach alfa katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen katsayılar, literatürde kabul edilen alt sınırların üzerinde olup, ölçeğin dört alt boyutunun tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermiştir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, Çocuklar için Mizah Tarzları Ölçeği'nin (ÇMTÖ) maddelerinin homojen olduğunu ve aynı temel yapıyı ölçmek için birbiriyle uyumlu çalıştığını işaret etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin farklı uygulamalarda ve farklı örneklemlerde kararlı ölçümler sunma kapasitesini destekleyen güçlü psikometrik kanıtlardır.

Faktör Analizi

Çocuklar için Mizah Tarzları Ölçeği'nin Türkçe uyarlamasının yapısal geçerliliğini değerlendirmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, orijinal ölçeğin temelini oluşturan dört faktörlü yapısını (Birlikte Olma, Kendini Geliştirme, Saldırgan ve Kendini Küçümseme) Türkiye örnekleminde ne ölçüde temsil edildiğini incelemiştir.

Analiz sonuçları, dört faktörlü modelin iyi uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA) ile desteklendiğini göstermiştir. Bu durum, mizah tarzlarının uyumlu ve uyumsuz olarak ayrıldığı teorik modeli doğrulamaktadır. Faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu ve her bir maddenin doğru alt ölçek altında toplandığı tespit edilmiştir, bu da ölçeğin yapısal netliğini ve faktörel ayrışmasını kanıtlamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) ve Öz Bildirim Ölçeği

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Yanlıtlar genellikle 1 (Bana hiç benzemiyor) ile 5 (Bana tamamen benziyor) arasında değişir.

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Yaş Grubu: Okul çağındaki çocuklar ve ergenler (Genellikle ilkököl 4. sınıftan ortaokul son sınıfa kadar olan gruplar).

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması, Türkiye'deki çeşitli okullardan alınan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, bireysel veya grup halinde, öz bildirim yöntemiyle gerçekleştirilir.

Anahtar Kelimeler

Mizah, Uyumlu Mizah, Uyumsuz Mizah, Likert Ölçeği, Gazanfer Anlı, Türkiye Uyarlaması, Psikoloji, Ergenlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: anligazanfer@gmail.com

Yazma Adresi: Gazanfer ANLI (Yazarın iletişim bilgileri akademik makalede bulunabilir).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019

İzinler ve Ücret: Ölçeğin bilimsel ve akademik amaçları için yazar Gazanfer ANLI ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Orijinal makale, telif hakları nedeniyle yayıncının iznine tabi olabilir.

Ek Kaynak Bağlantıları: Ölçeğin tam metnine ve psikometrik detaylarına ResearchGate üzerinden erişim sağlanabilir: [researchgate.net](https://www.researchgate.net)

Çalışmanın orijinal PDF ve DOCX dosyaları aşağıdan indirilebilir:

Orijinal PDF (Makale): [reliability-and-validity-studies-of-the-turkish-version-of-humor-styles-questionnaire-for-children.pdf](#)

Orijinal DOCX (Makale): [reliability-and-validity-studies-of-the-turkish-version-of-humor-styles-questionnaire-for-children.docx](#)

Referanslar

Anlı, G. (2019). Reliability and validity studies of the Turkish version of Humor Styles Questionnaire for Children. *Curr Psychol.* <https://doi.org/10.1007/s12144-019-00387-7>

Çocuklar için Mizah Tarzları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi ve puanlama yönergeleri için lütfen Gazanfer Anlı'nın (2019) yayımlanan makalesine başvurunuz.